

μικρομεσαίες

[She Figures 2015] Το «ασθενές» φύλο κερδίζει συνεχώς έδαφος, ωστόσο κάποιες ανισότητες παραμένουν

Άρωμα γυναίκας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας

ποια επιτροπή (στην Ελλάδα είναι στο 5%).

Οι διαφορές συνεχίζονται και όσον αφορά τα αποτελέσματα των αιτήσεων χρηματοδότησης. Όσον αφορά, λοιπόν, πιο συγκεκριμένα τις αιτήσεις χρηματοδότησης σε εθνικά προγράμματα, οι άνδρες τα καταφέρνουν λίγο καλύτερα από τις γυναίκες, με ποσοστό επιτυχίας 31,8%, όταν το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών είναι στο 27,4%.

Επίσης, οι γυναίκες είναι λιγότερο πιθανόν να έχουν τον ρόλο του κύριου συγγραφέα στις επιστημονικές δημοσιεύσεις ή να αιτηθούν για την κατοχύρωση πατέντας. Από το 2010 έως το 2013, μόλις το 9% των σχετικών αιτήσεων στην Ε.Ε. προέρχονταν από γυναίκες εφευρέτες. Παρ' όλα αυτά οι επδόσεις των γυναικών ως corresponding authors (συμμετεχουσών συγγραφέων) σε επιστημονικές δημοσιεύσεις είναι παρόμοιες με τους άνδρες, αναφορικά με την επίδραση των δημοσιεύσεών τους και την ικανότητά τους να συγγράφουν άρθρα μαζί με διεθνείς συνεργάτες (για παράδειγμα, δημοσιεύσεις που γράφονται σε συνεργασία με ερευνητές τουλάχιστον δύο ευρωπαϊκών χωρών).

Τέλος, κατά την περίοδο 2010-2013 η ικανότητα να υποβάλει μια διάσταση του φύλου στο ερευνητικό περιεχόμενο, έτσι όπως μετρήθηκε στα επιστημονικά άρθρα στην Ε.Ε.-28, ποικίλει, από μηδέν στις αγροτικές επιστήμες, στη μηχανική και τις τεχνολογικές επιστήμες, ενώ στις κοινωνικές επιστήμες φθάνει πάνω από 6%. Παρόλο, όμως, που το ποσοστό των εκδόσεων με διάσταση φύλου είναι μεγαλύτερο στις κοινωνικές επιστήμες, από το 2002 έως το 2013 ο ρυθμός ανάπτυξης ήταν μικρότερος στον τομέα αυτό, ενώ ο ρυθμός ανάπτυξης στη μηχανική και τις τεχνολογικές επιστήμες την ίδια περίοδο ήταν ο υψηλότερος (14%).

Να σημειωθεί ότι η έκθεση «She Figures» καταρτίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και πιο συγκεκριμένα τη Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, και από το 2003 εκδίδεται ανά τρία χρόνια. Περιλαμβάνει στοιχεία για την απασχόληση των Ευρωπαίων ερευνητριών στις 28 χώρες-μέλη της Ε.Ε. Η έκδοση «She Figures 2015» είναι η πέμπτη έκδοση.

[SID:10913689]

Το επίπεδο προόδου που έχει συντελεστεί αναφορικά με την ισότητα των δύο φύλων στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας στην Ευρώπη διερευνά η νέα έκδοση «She Figures 2015» («Στοιχεία για τις Γυναίκες 2015»).

Η μελέτη αποτελεί την κύρια πηγή πανευρωπαϊκών συγκρίσιμων στατιστικών στοιχείων όσον αφορά το ποσοστό που κατέχουν οι γυναίκες μεταξύ των κατόχων διδακτορικών, των ερευνητών, αλλά και των ακαδημαϊκών που λαμβάνουν αποφάσεις σε σχέση με τα αντίστοιχα ποσοστά των ανδρών.

Τα δεδομένα αυτά ρίχνουν επίσης φως στις διαφορετικές εμπειρίες ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες που εργάζονται στον ερευνητικό τομέα - όπως διαφορές στην αμοιβή, στις συνθήκες εργασίας και στο αποτέλεσμα διεκδίκησης χρηματοδοτήσεων. Παρουσιάζονται επίσης, για πρώτη φορά, τα ποσοστά των γυναικών και των ανδρών στις επιστημονικές δημοσιεύσεις και στις εφευρέσεις και τέλος εισάγεται η έννοια της διάστασης του φύλου στα επιστημονικά άρθρα.

Το κύριο συμπέρασμα που προκύπτει από όλα τα παραπάνω είναι το γεγονός ότι, παρό την πρόοδο που έχει γίνει όλα αυτά τα χρόνια, παραμένουν κάποιες ανισότητες λόγω φύλου στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας.

Κατ' αρχάς τις τελευταίες δεκαετίες έχει γίνει μεγάλη πρόοδος όσον αφορά τη συμμετοχή των δύο φύλων στην ανώτατη εκπαίδευση. Παρόλο που παλαιότερα το ποσοστό των γυναικών κατόχων διδακτορικού ήταν πολύ χαμηλό, το 2012 οι γυναίκες διδάκτορες αντιπροσωπεύουν το 47% στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με το ποσοστό αυτό να κυμαίνεται από 40% έως 60% και στις 28 χώρες-μέλη και στην Ελλάδα να είναι στο 44%. Όσον αφορά όμως το αντικείμενο του διδακτορικού, οι διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα εμμένουν. Οι γυναίκες για παράδειγμα που έχουν διδακτορικό στη μηχανική, την παραγωγή ή τις κατασκευές, το 2012 είναι στο 28% του συνόλου.

Η έκδοση She Figures 2015 αποκαλύπτει, επίσης, και διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα όσον αφορά τις εργασιακές συνθήκες τους στον τομέα ανώτερης εκπαίδευσης. Οι γυναίκες είναι πιο πιθανόν να εργάζονται με μερική απασχόληση ή/και επισφαλές συμφωνίες. Στην Ε.Ε. κατά το 2012 το 13,5% των γυναικών στην έρευνα εργάζονταν με μερική απασχόληση (σε

αντιδιαστολή με το 8,5% των ανδρών) και το 10,8% είχε επισφαλές συμφωνίες (σε αντιδιαστολή με το 7,3% των ανδρών). Στην Ελλάδα οι ερευνητριες που εργάζονταν με μερική απασχόληση ήταν στο 3,3% (4,2% για τους άνδρες) και όσες είχαν κάνει επισφαλές συμφωνίες στο 11% (5,3% για τους άνδρες). Ταυτόχρονα, οι μισθολογικές διαφορές ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες εμμένουν. Το 2010 ο μέσος όρος της αμοιβής των γυναικών ανά ώρα ήταν 17,9% χαμηλότερος σε σχέση με την αμοιβή των ανδρών στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης και στην Ελλάδα κατά 18% χαμηλότερος.

Οι διακρίσεις ανάμεσα στα δύο φύλα γίνονται ακόμα πιο έντονες όταν πρόκειται για προαγωγή στην καριέρα και τη συμμετοχή στη λήψη ακαδημαϊκών αποφάσεων.

Το 2013 οι γυναίκες αποτελούσαν μόλις το 21% των ερευνητριών υψηλού επιπέδου (βαθμός Α), ενώ το ίδιο ποσοστό το 2010 ανέρχονταν σε 20%. Γενικά, παρό την πρόοδο που έχει γίνει όσον αφορά το επίπεδο των σπουδών τους τα τελευταία χρόνια, οι γυναίκες είναι πιο λίγες όσο ανεβαίνουν οι βαθμίδες στην ακαδημαϊκή καριέρα. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 2014 το ποσοστό των γυναικών που ήταν επικεφαλής

σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα ήταν στο 20%, παρό την αύξηση κατά 4,5% σε σχέση με το 2010, με την Ελλάδα να βρίσκεται κάτω από τον μέσο όρο, με ποσοστό 13,5%. Οι γυναίκες,

που συμμετέχουν σε επιστημονικές και διοικητικές επιτροπές σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι στο 28% (στην Ελλάδα είναι στο 11%) και μόνο το 22% έχει ηγετική θέση σε κά-

> Τα ποσοστά σε Ελλάδα και Ευρώπη

Στον τομέα της επιστήμης και της τεχνολογίας οι γυναίκες συνεχίζουν να είναι λιγότερες από τους άνδρες, με ποσοστό κάτω από το 45% σε περισσότερες από μισές χώρες της Ε.Ε. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 28 οι γυναίκες, μηχανικοί και επιστήμονες, αποτελούν το 2,8% στην αγορά εργασίας συγκριτικά με το σταθμισμένο 2013, ενώ οι άνδρες αποτελούν το 4,1%. Στην Ελλάδα, το αντίστοιχο ποσοστό είναι 2% για τις γυναίκες και 3,4% για τους άνδρες. Θα πρέπει, όμως, να σημειωθεί ότι οι γυναίκες και οι άνδρες που εργάζονται σε αυτές τις επαγγελματικές ομάδες έχουν διαφορετικό χρόνο ζωής. Έτσι, λοιπόν, από το 2005 και το 2011 οι γυναίκες των γυναικών φιλοδοξούν κατά 11,1% λιγότερο, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τους άνδρες είναι μόλις 3,9%. Επίσης, οι γυναίκες που υποβάλλονται σε εργασιακές δραστηριότητες αποτελούν να είναι λιγότερες από τους άνδρες. Το 2011 οι γυναίκες ήταν το 33% των εργαζομένων στο σύνολο της Ε.Ε.-28, αλλά υπήρξαν μεγάλες αποκλίσεις ανά χώρα. Στη Λετονία, για παράδειγμα, το ποσοστό των εργαζομένων αγγίζει το 52,8%, στην Ελλάδα, στο 30,7%, ενώ στο Λιχτενστάιν ήταν μόλις 24%. Φαίνεται επίσης, ότι οι γυναίκες, στην Ε.Ε. έχουν πιο δύσκολο πρόσβαση στην ανώτατη εκπαίδευση και σε κληρονομικές θέσεις, ενώ στις επιστημονικές, γυναικεία ένα μισό, και στους τρέντις κληρονομίες. Στην Ελλάδα, βέβαια, οι γυναίκες στην ανώτατη εκπαίδευση και φιλοδοξούν μόλις το 35,6%, με τον μέσο όρο της Ε.Ε. να κυμαίνεται 41%, το κυβερνητικό φέρονει οι Ελληνίδες ερευνητριες είναι πάνω από τον μέσο όρο με ποσοστό 48,1% στην Ε.Ε. ο μέσος όρος των 47,6%, ενώ δυναμικά είναι η παρουσία τους και στις ελληνικές επιχειρήσεις με ποσοστό 30,8% στην Ε.Ε. ο μέσος όρος των 19,7%.